

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3047/2018. (II. 13.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 8.K.27.699/2016/13. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője útján (dr. Dobrossy István ügyvéd, 4025 Debrecen, Simonffy utca 57.) alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 8.K.27.699/2016/13. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert az sérti az Alaptörvény Nemzeti Hitvallásában foglalt egyes alapelveket, I. cikk (1)–(2) bekezdését, II. cikkét, VI. cikk (1) bekezdését, XXIV. cikk (1) bekezdését, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését, valamint 28. cikkét.
- [3] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzménye, hogy a Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztálya bejelentés alapján eljárást indított annak megállapítása iránt, hogy egy debreceni ingatlanban szociális intézmény működik-e. Az elsőfokú hatóság az indítványozót (az alapügy felperesét) arra kötelezte, hogy mint a szociális szolgáltatás megszervezője és működtetője az ingatlanban a bejegyzés hiányában nyújtott szociális szolgáltatást szüntesse meg és az igazgatási bírságot fizesse meg.
- [4] Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró másodfokú hatóság az elsőfokú határozatot helybenhagyta.
- [5] Az indítványozó a másodfokú közigazgatási határozat megváltoztatása iránt keresetet terjesztett elő a bíróságon arra hivatkozva, hogy az ingatlanba beköltözött személyekkel semmilyen jogviszonyban nem áll, részükre se nem nyújt, se nem szervez szociális szolgáltatást. Az ingatlan lakói a lakhatás jogán kívül egyéb szolgáltatásra nem jogosultak, és háztartási alkalmazottak látják el mindazt a feladatot, amit a hatóság neki tulajdonít. Kifejtette, hogy nem lát el intézményvezetői feladatokat, pénzt nem kezel, az ingatlanban egy irányítást nélkülöző, spontán szerveződő lakóközösség él.
- [6] A Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság az indítványozó keresetét elutasította. A bíróság megállapította, hogy jelen ügyben azt kellett vizsgálnia, hogy a perbeli ingatlanban ténylegesen a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) 67. § (1) bekezdése szerinti szociális ellátási tevékenység folyik-e, illetve, hogy az indítványozó eljáró személynek minősül-e.
- [7] Az Szt. 67. § (1) bekezdése értelmében az önmaguk ellátására nem, vagy csak folyamatos segítséggel képes személyek napi legalább háromszori étkeztetéséről, szükség szerint ruházattal, illetve textíliával való ellátásáról, mentális gondozásáról, a külön jogszabályban meghatározott egészségügyi ellátásáról, valamint lakhatásáról (a továbbiakban: teljes körű ellátás) az ápolást, gondozást nyújtó intézményben kell gondoskodni, feltéve, hogy ellátásuk más módon nem oldható meg. Az Szt. 92/L. § (1) bekezdése szerint a működést engedélyező szerv szociális igazgatási bírságot szabhat ki szociális szolgáltatást a szolgáltatói nyilvántartásba történő jogerős bejegyzés nélkül vagy a szolgáltatói nyilvántartásból történő, végrehajtható törlést követően nyújtó, illetve ilyen szolgáltatást működtető vagy szervező személlyel, szervezettel és az ilyen szervezet nevében – különösen a szolgáltatás iránt érdeklődőknél, illetve az igénybe vevőknél – eljáró személlyel szemben.
- [8] A bíróság megállapította, hogy helytálló volt az eljáró hatóságok azon következtetése, hogy a perbeli ingatlanban önmaguk ellátására nem, vagy csak folyamatos segítséggel képes személyek ápolása, gondozása történik, és hogy az ingatlan szociális intézményként való működtetésre engedéllyel nem rendelkezett. Helytállóan hivatkozott továbbá az alperes arra, hogy az indítványozó nem csak a lakhatás biztosítása érdekében működött közre, hanem ezen túl többlet tevékenységet is végzett. Ezt bizonyítja, hogy a helyszíni ellenőrzés során az egyik

ápolást biztosító munkavállaló az indítványozót nevezte meg az intézmény vezetőjeként, továbbá az indítványozó által bemutatott nyilatkozatok szerint őt az ellátás szervezőjének is lehetett tekinteni.

- [9] A kifejtettekre tekintettel a bíróság megállapította, hogy a hatóságok tényállás-tisztázási kötelezettségüknek eleget téve állapították meg azt, hogy az indítványozó az ingatlanban az Szt. 67. § (1) bekezdése szerinti tevékenységet megvalósítja és az Szt. 92/L. § (1) bekezdés a) pontja alapján bírságható.
- [10] 1.2. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 8.K.27.699/2016/13. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, valamint az ügyben eljáró bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat meghozatalára kötelezését kérte. Az indítványozó szerint a támadott döntés sérti az Alaptörvény Nemzeti Hitvallásában foglalt egyes alapelveket, I. cikk (1)–(2) bekezdését, II. cikkét, VI. cikk (1) bekezdését, XXIV. cikk (1) bekezdését, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését, valamint 28. cikkét.
- [11] Az indítványozó szerint azért sérült a tisztességes hatósági eljáráshoz való joga, mert a bíróság nem tisztázta a tényállást, abból téves következtetést vont le, illetve azt rosszul állapította meg, és így a valósággal ellentétes döntést hozott. A bíróság számos, a tényállás feltárása szempontjából releváns körülményt figyelmen kívül hagyott, így azt, hogy nem ő a tulajdonosa a perbeli ingatlanoknak, a bentlakók és közte semmiféle jogviszony nem állt fent, a rászorulókat háztartási alkalmazottakat vehettek igénybe, akiknek nem ő a munkáltatója. Kifogásolta azt is, hogy egy másik ítéletben ugyanezen tényállásra alapítottan, ugyanezen tevékenység miatt azon egyesületet is elmarasztalta a bíróság, amely nevében az indítványozó eljár. Álláspontja szerint, ha az egyesület végezte a szociális szolgáltatást, akkor őt mint magánszemélyt nem lehetett volna megbírságotlani. A bíróság döntése méltánytalan és igazságtalan, sérti az emberi méltósághoz és a jó hírnévhez való jogát, mivel olyan jogsértésért kell felelnie, amit nem követett el. A bíróság rá nézve kedvezőtlen döntést hozott, valótlan képet fest róla, mivel ő nem szervezett és nem nyújtott szociális szolgáltatást.
- [12] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben foglalt befogadhatósági feltételeknek.
- [13] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz határidőben érkezett és azt az Abtv. 27. §-a szerint benyújtásra jogosult és érintett nyújtotta be jogorvoslati jogának kimerítését követően.
- [14] Az Abtv. 27. § a) pontja úgy rendelkezik, hogy alkotmányjogi panasz kezdeményezésére olyan bírói döntéssel szemben van lehetőség, amely Alaptörvényben biztosított jogot sért. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget, ugyanis nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot az Alaptörvény Nemzeti Hitvallása, I. cikke és 28. cikke. Ezért az utalt alaptörvényi rendelkezésekkel összefüggésben érdemi vizsgálat lefolytatásának nincs helye [3127/2017. (V. 30.) AB végzés, Indokolás [19]; 3231/2017. (X. 3.) AB végzés, Indokolás [21]].
- [15] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének b) pontja alapján az indítványnak az alkotmányjogi panasz esetén meg kell határoznia az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének a lényegét, az e) pontja értelmében pedig nem elegendő az Alaptörvény egyes rendelkezéseire hivatkozni, az indítványban meg kell indokolni, hogy az Alaptörvény egyes felhívott rendelkezéseit a megsemmisíteni kért döntés miért és mennyiben sérti. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében meghatározott feltételeknek, mert nem tartalmaz az Alaptörvény II. cikkével, VI. cikk (1) bekezdésével és XXVIII. cikk (7) bekezdésével összefüggésben alkotmányjogilag értékelhető indokolást, érdemben elbírálható érvelést arra vonatkozóan, hogy a támadott ítélet miként sérti ezeket az Alaptörvényben biztosított jogokat. Az Alkotmánybíróság ezért ezen alaptörvényi rendelkezések vonatkozásában nem folytatott le érdemi vizsgálatot.
- [16] Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [17] Az Alkotmánybíróság az indítványozónak az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésével és XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben előadott érveivel kapcsolatban a következőket állapította meg.
- [18] Az indítványozó alapvetően az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének a sérelmére hivatkozott, mely nem a bírósági eljárásra, hanem a hatósági eljárásra vonatkozik. Mivel azonban az indítvány leginkább a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság eljárásával és ítéletével kapcsolatban tartalmaz indokokat a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmére vonatkozóan, ezért az Alkotmánybíróság ezt az indítványi elemet tartalma szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét állító indítványi elemként bírálta el. A bírósági ítélettel

kapcsolatos indítványozói felvetésekkel összefüggésben az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is hangsúlyozza: „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel” {3170/2014 (VI. 3.) AB végzés, Indokolás [8]}. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {3012/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [20]}. „Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}

- [19] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panasza valójában a bírósági eljárás felülbírálatára irányul. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozó panasza a tisztességes eljárás-hoz való jog tekintetében nem alkotmányossági, hanem törvényességi kérdésekre vonatkozik, a döntéssel szembeni kifogásait fogalmazza meg, illetve a bíróság jogértelmezését, jogalkalmazását vonja kritika alá, és a támadott ítéletben foglalt döntést magát, annak hátrányos voltát tekinti alapjogi sérelemnek, a döntés Alkotmánybíróság általi megváltoztatása érdekében. A kifejtetttekre tekintettel az indítványozó által a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme kapcsán felvetett érvek nem minősülnek az Abtv. 29. §-a szerinti alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek, vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességnek.
- [20] Az indítványozó azt is kifogásolta, hogy egy másik ítéletben ugyanezen tényállásra alapítottan azon egyesületet is elmarasztalta a bíróság, amely nevében az indítványozó eljár. Álláspontja szerint, ha az egyesület végezte a szociális szolgáltatást, akkor őt, mint magánszemélyt nem lehetett volna megbírságotolni. Az Alkotmánybíróság ezen indítványozói felvetéssel kapcsolatban megjegyzi, hogy a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 10.K.27.698/2016/19. számú ítéletében megállapította, hogy az Szt. 92/L. § (1) bekezdése alapján magánszeméllyel és jogi személlyel szemben egyidejűleg, ugyanazon tevékenység miatt bírság szabható ki, a jogszabály tehát nem tartalmaz rendelkezést arra vonatkozóan, hogy az Szt. 67. § (1) bekezdése szerinti szociális ellátás megállapítására egy időben, kizárólag vagy magánszemély vagy jogi személy esetében kerülhetne sor.
- [21] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadhatósági vizsgálatának eredményeként arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 27. § a) pontjában, 52. § (1b) bekezdésében, valamint 29. §-ában meghatározott törvényi feltételeknek, ezért azt az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2018. február 6.

Dr. Czine Ágnes s. k.
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1240/2017.

• • •